

LASTEAED VÄIKE PAULINE

ÕPPEKAVA

Kehtestatakse [alusharidusseaduse](#) § 7 lõike 1 alusel.

Üldinfo

Lasteaed Väike Pauline on 1996 aastal asutatud eralasteaed Tartus, mille pidaja on mittetulundusühing Lasteaed Väike Pauline. Lasteaed asub alates 2026 sügisest Karlova linnaosas, aadressil: Tähe 95, Tartus.

Lasteaial on olemas logo – väike tüdruk Pauline punase roosiõiega.

Pauline von Mallincrodt'ilt, kelle nime meie lasteaed kannab, on pärit mõttetera:

„Armastus laste vastu on parim kasvataja; ainult neile, kes lapsi armastavad, tohib neid usaldada.” („Die Liebe zu den Kindern, ist die beste Lehrmeisterin der Erziehung; nur wer die Kinder liebt, dem darf man sie anvertrauen.”).

1. Lasteaia eripära ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Lasteaed Väike Pauline eripära

- Toetume õppe- ja kasvatustegevuses õuelasteaia põhimõtetele väärtustades mängulist ja loovat lähenemist, tervist ja liikumist.
- Kujundame lastes loodust ja keskkonda hoidvat mõtteviisi.
- Lähtume õppetöös aastaaegade vaheldumisest looduses ning rahva- ja kirikukalendri tähtpäevadest.
- Rakendame õppe- ja kasvatustegevuses üldõppe põhimõtteid kasutades tänapäevaseid õppemeetodeid.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

- Üldeesmärk on tagada lapse igakülgne ja [järjepidev areng koostöös koduga](#).
- Enamik tegevustest toimub õues, et toetada lapse füüsilist ja vaimset tervist ([põhjalik uuring soomes 2025](#)).
- Õuesõpe on pedagoogiline lähenemine, mis toob lapsed looduskeskkonda, et lapsel tekiks ja püsiks soe suhe looduse ja ümbritseva keskkonnaga.

- Õppimine toimub läbi praktilise kogemise ja tegevuse ([aktiivõppe](#), [Suunatud uurimuslik õpe](#) jms), toetades lapse loovuse ja otsustusvõime kujunemist iseseisvaks, vastutustundlikuks ja õppimisvõimeliseks isiksuseks.

SEOSSED TARTU LINNA ARENGUSUUNDADEGA 2025-2035 Lasteaia sihiseaded on kooskõlas Tartu Linna arengusuuna eesmärkidega:

- 1. Tartus väärtustatakse tervislikku eluviisi. Tervist toetava ja turvalise keskkonna pakkumine, sh jalgsi käimise soodustamine, terviseüritused.*
- 2. Tartus pakutav haridus on nüüdisaegne ja kättesaadav erinevate võimetega inimestele. Suurendada haridustöötajate pädevust ja tagada nende professionaalne areng, kujundada motiveeriv ja toetav töökeskkond, viia ellu kaasavat haridust.*
- 3. Tartus väärtustatakse erinevaid looduskooslusi, hoides tasakaalus inimese, looduse ja kliima vajadusi. Tartlased on keskkonnahoidlikud. Vähendada jäätmete teket, edendada nende liigiti kogumist ja ringlussevõttu.*

2. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ja läbiviimise korraldus

Õpikäsituse alla kuulub õppimise ja õpetamise mõistmine, efektiivse õpikeskkonna loomine ning õppimis- ja õpetamisprotsessi tajumine.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning ta tunneb tegutsemisest rõõmu. Õpiolukorra loomine on protsess, milles on aktiivsed osalised nii laps kui täiskasvanu. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, võimaldatakse teha eakohaseid valikuid ning julgustatakse tehtut analüüsima. Oluline on motiveerida last õppima ja uurima, et talle antaks võimalus ise otsustada ning oma tegude eest vastutada. Väärtustatakse lapse loovust, omaalgatust ja ettevõtlikkust. Lapsega tegelevate täiskasvanute ülesanne on olla lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja ning kujundada lapse arengut toetav keskkond, kus peamiseks tegutsejaks on laps.

Õppimine ja õpetamine toimuvad üldõpetuse põhimõtetel lapse lähima arengu tsoonis, st mida laps on võimeline omandama koos täiskasvanu abiga.

Üldõpetus on ainevaldkondade lõiming, mis arvestab lapse huide ja kogemustega, pöörates tähelepanu koduloolistele teemadele, mis arendavad lapse teadmisi ümbritsevast maailmast. Peamine eesmärk on laste intellektuaalsete võimete terviklik arendamine, pakkudes võimalusi iseseisvaks tegevuseks.

Üldõpetus:

- aitab kujundada terviklikku maailmapilti ja arendab loovust ning kriitilist mõtlemist;
- toetub lapse kogemustele ja huidele, sidudes õppe eluliste situatsioonidega;
- kasutab mängu ja praktilisi tegevusi, mis arendavad koostööoskusi ja eneseväljendust;
- kohandub iga lapse vajaduste ja võimetega;
- toetab õppimist kujundava hindamise kaudu, keskendudes arengule ja edusammudele.

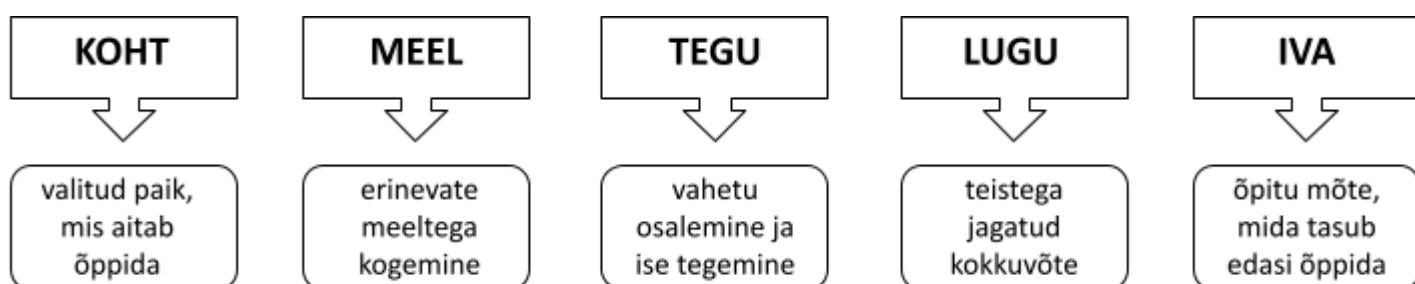
See lähenemine loob inspireeriva keskkonna, kus teadmised ja oskused kasvavad ühtseks tervikuks ning kujundavad aluse elukestvale õppimisele.

Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse alused

Lasteaias kulgeb lapse päev **päevakava** alusel. Päevakava lähtub õigusaktist "Lastehoiu ja lasteaia õpi- ja kasvukeskkonna nõuded". Päevakava on rühmades erinev ning sõltub rühma laste vanusest. Päevakava määrab kindlaks laste päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ning pedagoogi kavandatud õppe ja kasvatustegevused. Päevakava võimaldab lastele sujuva ülemineku ühelt tegevuselt teisele. Päevakava koostatakse iga õppeaasta algul rühma tegevuskava ühe osana.

Õues ollakse iga ilmaga, seega on oluline õige riietus, et lapsel oleks mugav. Enamik tegevusi, temaatilisi üritusi, pidusid, viiakse läbi õues. Tubasemad kuud lasteaias on november, detsember, jaanuar ja veebruar. Tasakaal lasteaiahoones viibimise ning selle hoovialal mängimise vahel tugineb asutuse sisestele otsustele, õppekavale, aastaajale ning ilmastikule.

Õuesõppe olulised märksõnad

Õuesõppe pedagoogikas peetakse oluliseks, et last õpetatakse **riskidega** toime tulema, mitte ei hoita teda riskidest eemal. Lapsed õpivad riskimängu kaudu tundma enda ja teiste piire ning proovides erinevaid rolle õpivad kuidas sobituda erinevatesse sotsiaalsetesse olukordadesse. Oluline on, et lapsed oleks võimalikeks riskideks ette valmistatud.

Lapsi õpetatakse:

- riske ära tundma;
- riske hindama (eriti mis puudutab kõrgust, sügavust, kiirust ja raskust);
- enda võimeid ja võimete piire õigesti hindama.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine rühmas põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel.

Iga õppeaasta alguses koostatakse lasteaia **õppeaasta tegevuskava**, mille alusel koostavad rühmaõpetajad ELIIS keskkonnas rühma õppeaasta tegevuskava.

Rühma õppeaasta tegevuskava koostamisel võetakse arvesse lasteaia õppeaasta teemat, lasteaia õppekavas loetletud õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtteid, lastevanemate ettepanekuid, lasteaia eripärasid ja rühma koosseisu.

Septembrist maini kavandatakse õppetegevust kuu- või projektiplaanidena. Suveperioodil toimuvad valdavalt mängulised tegevused õues ning matkad lähiümbruses. **Kuuplaanid** esitatakse e-keskkonnas ELIIS hiljemalt eelneva kuu viimaseks tööpäevaks. Projektiplaanide algus- ja lõpuajad lähtuvad lastepoolsest huvist. Nii kuu- kui projektiplaani koostamise aluseks on e-keskkonnas ELIIS olemasolev mall.

Päevikus kajastuvad päeva tegevused kirjelduste ning fotodena. Vajadusel lisatakse igapäevaselt lapsega seotud infot individuaalselt. Kord nädalas reedeti annavad õpetajad rühma vanematele

kokkuvõtva ülevaate järgmise nädala sündmustest. Kord kuus saadab direktor infokirja plaanitud sündmustest ja tegevustest ning muud üldinfot sisaldava kuukirja.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus liitrühmas

Lasteaias on kolm liitrühma. Rühmad komplekteeritakse üldjuhul vanuse alusel. Eesmärgiga tagada lastele turvaline kasvukeskkond lähtub lasteasutuse personal töökorraldus seadusest. Kogu rühma töötaja jooksul on õppe ja kasvatusalal töötav isik või õpetajat abistav töötaja rühmas kuni üheksa lapse kohta.

Õppe- ja kasvatustegevuse analüüs

Kuukava analüüs esitatakse hiljemalt analüüsitavale kuule järgneva kuu viiendaks kuupäevaks ning see lähtub kuukavas seatud eesmärkidest ja nende täitmisest. Dokumenteerimine sisaldab märkmeid, millest selgub, kuidas valdkondadele seatud eesmärgid täitusid ning see esitatakse ELIIS keskkonnas. Projektiplaani analüüsitakse nii selle kestel kui lõppedes. Juuni esimeses pooles esitatakse ELIIS keskkonnas õppe- ja kasvatustegevuse analüüs rühma kohta tervikuna (Rühma õppeaasta aruanne).

Kõik lasteaia töötajad täidavad sisehindamise läbiviimiseks eneseanalüüsi. Lapsevanematel on võimalus vastata rahulolu küsimustikule.

Õpetaja vastutus õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel, kavandamisel.

Nõutav dokumentatsioon on esitatud õigeaegselt ja korrektselt (rühma õppeaasta tegevuskava, kuu- või projektiplaani, kuuplaani analüüsiv kokkuvõtte, päeviku sissekanded, infosein, lapse arengumapp, arengu- või koolivalmiduskaart, arenguestluse kokkuvõtte, õppeaasta analüüs, eneseanalüüs).

3. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õuelasteaia lähenemine keskendub õppijakesksele ja rikastavale hariduskogemusele. Õuelasteaias on loodus lapse peamine õpi- ja kasvukeskkond, kus õppimine ja tegutsemine toimub valdavalt väliskeskkonnas – läbi mängu, liikumise, uurimise ja vahetu kogemuse. Toetavas ja huvi tekitavas keskkonnas saab laps kasvada iseseisvaks, uudishimulikuks ja enesekindlaks õppijaks, laps teab ja oskab hinnata riske ning tunneb oma piire. Õpetaja tagab (sh. kohandab) õpi- ja kasvukeskkonna, mis vastab lapse arengutasemele ja vajadustele, arvestades lapse individuaalsusega, tehes koostööd lapse ja vanematega (taustainfo kogumine).

Keskkond peab toetama lapse arengut kogu elulises kontekstis:

- lapse kehalist aktiivsust ja heaolu;
- lapse sotsiaalseid oskusi ja suhteid;
- lapse eneseregulatsiooni ja iseseisvust;
- lapse kognitiivset uurimisvõimet ja problem-lahendust.

Seda toetavad mängualad, mis on loodud [metsiku mängu](#) põhimõttel, et lastel on hea, arendav ja huvitav tegutseda iseseisvalt pottide-pannide, lauajuppide, torude ja muude ehitusjääkide, samuti kivide, aga ka lihtsalt liiva, savi ja veega. See pakub lastele väärtuslikke kehalisi ja tunnetuslikke väljakutseid, mis aitavad arendada motoorseid võimeid, tunnetada oma potentsiaali ja piire, ohte ja riske ning oskust lahendada probleeme.

Looduslik õuemänguruum võimaldab tänu selle mitmekülgsele kokkupuudet looduslike elementide ja pinnavormidega. Kaitsealad (niitmata õueala, lagupuidu ehk elurikkuse paigad jms), putukahotelli või peenarde rajamine lasteaia õuealale, annab lapsele võimaluse märgata ja mõista erinevate elusolendite ja taimede elukeskkonda.

Peame oluliseks

Mäng. Vaba mäng on igapäeva osa, annab lapsele võimaluse ise otsustada, katsetada ja loovalt mõelda. See toetab lapse iseseisvust, enesekindlust ja probleemilahendusoskust.

Lapsekesksus ja aktiivsus. Laps on õppeprotsessi keskmes, kus keskkond kujundatakse lapse arengu, huvide ja vajaduste järgi. Laps on aktiivne õppija: julgeb pakkuda oma ideid, osaleb tegevuste kavandamises, teeb valikuid ja analüüsib tehtut. Tähelepanu on suunatud lapse algatusvõime, loovuse ja uurimisoskuste toetamisele.

Turvalisus ja toetav suhtluskeskkond. Rühmas on usalduslikud suhted täiskasvanute ja laste vahel ning heasoovlikkus - Heaolu loov lasteaed. Õpetaja on lapse eeskuju ja oodatud käitumise mudeldaja. Laps omandab teadmisi turvalisest käitumisest, tuleb toime täiskasvanu abiga keeruliste olukordade lahendamiseks.

Mitmekesine ja kohandatav füüsiline keskkond. Füüsiline keskkond peab olema turvaline kui ka väljakutseid esitav, sobiv nii liikumiseks kui mängimiseks ning õues viibimiseks. Rühma- ja õueala on paindlik ja mitmekesine, võimaldades erinevaid tegevusi nii grupis kui individuaalselt.

Õpi-keskkond kui õppimise vahend. Kasutatakse keskkonda kui õppevahendit (nt loodus, õuealad, igapäevased objektid ja olukorrad) mängulise uurimise ja avastamise alusena. Keskkond toetab lapse loogilist mõtlemist, keele arengut, loovust ja sotsiaalseid oskusi läbi mängu ja avastuste.

Kaasatus ja võrdsus. Iga lapse vajaduste ja võimaluste arvestamine. Keskkond tagab võrdsed võimalused kõigile lastele, arvestades mitmekesisust (nt keele, kultuuri, arengu ja vajaduste erinevusi). Erivajadustega laste toetamine on integreeritud osana keskkonna kujundamisest. Vanemate panus ning koostöö rühmaõpetajaga vajaduste toetamisel on lapsele seatud arengu eesmärkide saavutamise aluseks.

Professionaalne koostöö. Õpetajad, assistendid ning tugipersonal töötavad koos, kujundades keskkonda, mis toetab lapse õppimist ja heaolu.

4) 1,5 - 3 aastase lapse ja 6-7 seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused ning kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad arengutulemused

Üldoskuste kujunemist toetatakse rühmades kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise. Läbi üldoskuste kujunemise arenevad laste teadmised ja oskused ka keele ja kõne, matemaatika, kunsti ning teistes õppekava valdkondades.

[Alushariduse riiklikus õppekavas § 11](#) on välja toodud järgmised üldoskuste valdkonnad:

- 1) mänguoskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) eneseregulatsiooni oskused.

Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3-aastane laps:	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7-aastane laps:
• suudab väikeses grupis mängule keskenduda; • kasutab mängides loovalt looduslikke materjale ja erinevaid vahendeid; • jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut; • sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut; • kutsub kaaslast oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga; • suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu; • suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.	• suudab mängule keskenduda; • kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid; • rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi; • näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust; • algatab mängu ja arendab mängu sisu; täidab mängudes erinevaid rolle; • suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; • järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; • tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskus on oskus juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskus on lapse suutlikkus oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada – hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning huvi uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

1,5-3-aastane laps	6-7-aastane laps
• tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;	• suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda;

• suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda; • mõistab lihtsamat kõnet; • valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara; • väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses; • suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele; • oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid; • oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada; • suudab järgida lihtsat juhust; • oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.	• saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; • suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust; • esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada; • oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada; • saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; • kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; • kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
---	--

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed oskused on oskused teistega suhelda, tajuda iseennast ja kaaslast, mõista ning järgida üldtunnustatud kokkuleppeid ja käitumisnorme.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3-aastane laps:	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7-aastane laps:
• oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada; • on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada; • osaleb täiskasvanuga ühistegevustes; • saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest; • loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos; • jagab mõnikord asju ka teistega; • algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust; • oskab väljendada oma vajadusi ja soove.	• tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda; • püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; • oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi; • teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi; • järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; • mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; • osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides; • suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskused on oskused, mis võimaldavad suunata oma tähelepanu, kasutada töömälu, pidurdada hetkeimpulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3aastane laps	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps
- tuleb toime vanematest eemalolekuga; - tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga; - suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada; - suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega; - saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega; - paneab pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.	- suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada; - kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni; - suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda; - oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; - oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi; - saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

Valdkond *Mina ja keskkond*

Valdkonna „Mina ja keskkond“ õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted keskenduvad sellele, et laps õpiks tundma ja mõistma iseennast ning teda ümbritsevat keskkonda. Oluliseks peetakse lapse uudishimu toetamist – last julgustatakse küsimusi esitama, probleeme märkama ja aruteludes osalema, et ta õpiks leidma vastuseid ning tegema järeldusi oma kogemuste põhjal. Last suunatakse ümbritsevat maailma märkama, uurima ja kogema mängu ning igapäevaste tegevuste kaudu. Samuti õpetatakse last käituma keskkonda hoidvalt ja turvaliselt ning kasutama materjale ja vahendeid säästlikult. Tähtsal kohal on enda, teiste inimeste kultuuri, traditsioonide ja tervise väärtustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3aastane laps	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps
- teab oma eesnime, reageerib oma nimele; - tunneb end ära piltidel; - osutab küsimisel pereliikmetele ja tuttavatele inimestele; - osutab ja/või nimetab mööbliesemeid, nõusid, riietusesemeid, mänguasju; - eristab ja tunneb ära tuntumaid loomi, linde neile osutades või neid nimetades, matkib häälsusi;	- oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid; - oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest; - oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;

- oskab nimetada või osutab linnule, loomale, puule, lillele, kivile, pilvele, kuule, autole, majale jne.
- jalutab koos täiskasvanuga lasteaia lähiümbruses olevas pargis või rohealal.
- teeb lihtsamaid loodusvaatlusi lasteaia õuealal või lähipiirkonnas erinevatel aastaaegadel.
- vaatleb aialinde ja putukaid lasteaia õuealal.
- leiab täiskasvanu abiga pildilt, loodusest tuntumaid putukaid (nt lepatriinu, sipelgas, mesilane, kärbes) ja nimetab neid.
- leiab täiskasvanu abiga pildilt, looduses vihmaussi, konna, teo, ämbliku ja nimetab neid.
- märkab looduses ja oskab nimetada ilmastikunähtuseid (nt. vihm, päike, äike, lumi, vikerkaar).
- matkib täiskasvanu eeskujul liigutuste ja häälega erinevaid ilmastikunähtusi (vihmasadu, tuul).

- oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
- oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
- saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
- oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda;
- oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
- oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist;
- oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;
- märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
- tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
- oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
- oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest;
- oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega;
- oskab liikluses ohutult käituda;
- oskab kirjeldada, tervisliku ja mitmekesise toitumise põhimõtteid ning teab, miks need on olulised tervise hoidmisel;
- oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
- oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;
- oskab selgitada raha otstarvet;
- teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;

- oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robotika seadmeid.

Valdkond Keel ja kõne

Valdkonna „Keel ja kõne“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on toetada lapse keeleoskuse arengut, luues talle võimalusi keelt kuulata ja aktiivselt kasutada igapäevastes tegevustes. Õppetegevustes arvestatakse lapse vanust ja keeleoskuse taset ning tutvustatakse eesti keelt. Keele õppimist toetatakse mitmekesiste meetoditega, kaasates erinevaid meeli, näiteks miimikat, kehakeelt, muusikat, liikumist ja näitlikke vahendeid. Olulisel kohal on ettelugemine, jutustamine, dramatiseerimine ja raamatute uurimine, mis aitavad lapsel mõista ja väärtustada kirjandust. Samuti toetatakse lapse lugemis- ja kirjutamisvalmiduse ning lugemishuvi kujunemist erinevate õppe- ning digivahendite abil.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3aastane laps	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps
• suhtleb 1-3 sõnaliste lausetega; • vastab täiskasvanu küsimustele mis? kes? kus? mida teeb? ühe- või kahesõnalise ütlusega; • kasutab suheldes mitte-verbaalseid vahendeid (osutamist) koos sõnadega; • loeb peast või kordab järele 1-2-realist luuletust; • ühendab nimisõna tegusõnaga; • vaatab pildiraamatut, osutab raamatus pildile ja nimetab pildil oleva eseme, kujutise.	• tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga; • saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida; • oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda; • oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid; • kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid; • valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada; • oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid; • tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu; • oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega; • teab peast luuletusi ja laule.

Valdkond Matemaatika

Valdkonna „Matemaatika“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on aidata lapsel märgata matemaatilisi seoseid igapäevaelus ning kasutada matemaatilisi teadmisi ümbritseva keskkonna mõistmiseks ja kirjeldamiseks. Matemaatika õppimine seotakse mängude, vaatluste, vestluste ja

igapäevategevustega ning õppimisel kaasatakse erinevaid meeli, nagu nägemine, kuulmine, haistmine ja kompimine. Samuti toetatakse lapse üldistamisoskuse arengut esemete ja nähtuste omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja erinevuste märkamise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3aastane laps	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps
• leiab teise samasuguse eseme etteantud esemete hulgast; • tunneb ära lihtsaid geomeetrilisi kujundeid (ring, ruut, kolmnurk); • osutab esemetele, mida on üks ja mida on palju.; • nimetab esemetes erinevusi (suur - väike); • oskab sorteerida esemeid kahe erineva tunnuse põhjal; • oskab loendada seitsmeni; • tunneb lihtsamaid ruumimõisteid (ees, taga, all).	• oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust; • oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i>; • oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada; • oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke + , – , =; • oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukehi; • oskab järjestada kuni viiete esete suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm); • oskab kasutada õigesti mõisteid <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem</i>; • orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal; • oskab määrata kellaaega täistundides; • oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses; • oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva; • teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse; • oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms); • tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada; • märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

Valdkond *Kunst*

Valdkonna „Kunst“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on pakkuda lapsele võimalusi kogeda rõõmu, elamusi ja rahulolu ning väljendada end loovalt ja visuaalselt. Toetatakse lapse loovat eneseväljendust, katsetamisjulgust ja oskust leida erinevaid lahendusi. Laps saab tutvuda erinevate materjalide ja nende omadustega ning õppida neid kasutama ja omavahel kombineerima. Samuti luuakse võimalusi esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3aastane laps	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps
• veeretab, mudib, tükeldab ja venitab voolimismassi; • vormib liivakooke, lumepalle ja lumememme; • kritseldab pliiatsitega, rasvakriitidega paberil; • kritseldab ringikujulisi jooni ning kattuvaid sirgjooni, harjutab õiget pliiatsihoidu; • oskab nimetada põhivärve, tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu. Vajutab jäljendeid; • loob kunstilise pildi, kasutades loodusest leitud materjale; • katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid; • kaunistab ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid.	• oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil; • oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutlusvõimet; • kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt; • oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle; • oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd; • vaatlleb kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda; • kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel; • oskab luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

Valdkond *Muusika*

Valdkonna „Muusika“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on pakkuda lapsele rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest. Last julgustatakse kasutama oma kujutlusvõimet muusikalistes tegevustes ning väljendama muusika kaudu oma mõtteid ja tundeid. Samuti luuakse võimalusi tutvuda erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusmuusikaga ning väärtustada Eesti muusikalist pärandit.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3aastane laps	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps
Laulmine • Laps kuulab lühiajaliselt õpetaja laulu ja pillimängu. • Matkib täiskasvanu hääle kõla ja helikõrgust.	Laulmine • oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi.

• Püüab kaasa laulda üksikuid sõnu või lühikesi fraase (kajalaulmine). Muusika kuulamine • Pöörab tähelepanu kõlavale muusikale ja suudab seda lühiajaliselt kuulata. • Õpib eristama põhilisi kontraste: vaikne – vali, kiire – aeglane. Muusikalis-rütmiline liikumine • Õpib rütmis kõndima, jooksmas ja matkib lihtsamaid tantsuliigutusi (nt plaksutamine, marssimine, keerutamine, eraldi- ja koosjalgedel hüppamine, kaaslasel käes kinni hoidmine) Pillimäng • Tutvub erinevate rütmi- ja muusikariistadega (nt kõristid, marakad, kellukesed). • Avastab mängides erinevaid helisid ja rütme.	• kasutab ja eristab erinevaid hääle kõlasid ja volüüme enda hääles. • on julge esineja. Muusika kuulamine • suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat kirjeldada vastavalt muusikapala põhiemotsioonile, volüümidele, rütmikale, fantaasiale; • Eristab kõla järgi õpitud pille; Muusikalis rütmiline liikumine • oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule; • oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid. • oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu; Pillimäng • oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega; • Tunneb nii auditivselt, kui visuaalselt rütme: ta, ta-a, titi, tiritiri, titiri, tiriti, paus.
---	---

Valdkond *Liikumine*

Valdkonna „Liikumine“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärk on luua lapsele võimalused aktiivseks tegutsemiseks nii üksi kui ka rühmas ning kujundada positiivne suhtumine igapäevasesse liikumisse erinevates keskkondades. Lapse tegevusvõimalusi rikastatakse mitmekesiste liikumistegevustega, mis toetavad üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ning kehaliste võimete arengut. Liikumistegevuste, spordi ja tantsu kaudu arendatakse lapse osavust, koordinatsiooni ja kehalist aktiivsust. Samuti suunatakse last kasutama käelistes tegevustes mõlemat kätt ning täpsust nõudvates tegevustes domineerivat kätt. Lapse liikumisoskusi toetatakse nii igapäevaste aktiivsete tegevuste kui ka juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3aastane laps	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps
• Suudab kõndida ruumis vabalt, teisi tõukamata ja esemeid riivamata. • Sooritab lihtsaid harjutusi ja liikumisviise õpetaja eeskujul. • Ronib ja roomab üle madalate takistuste.	• suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;

• Ronib ja roomab takistuste alt ja läbi erinevate avauste. • Kõnnib piiratud pinnal. • Astub üle 10cm kõrguste esemete. • Veeretab ja viskab palli ning lööb seisvat palli jalaga. • Jookseb veereva vahendi järel (rõngas, pall). • Mängib lihtsaid matkiva sisuga liikumismänge.	• peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid; • sooritab põhiliikumisi pingevalt nii, et liigutused on koordineeritud; • oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi; • suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel; • oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata; • oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi; • oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga; • oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid; • oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mänge; • oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.
--	--

5) lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks.

Õpetajad jälgivad ja hindavad lapse arengut ja toimetulekut lasteaias ning kohandavad õppe- ja kasvatustegevust lapse individuaalsete vajaduste ja võimete järgi.

Põhimõtted:

- Hindamise aluseks on lapse arengu eeldatavad arengutulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades.
- Hindamise kavandamisel lähtutakse lasteaias kehtestatud hindamise ajakavast.
- Õpetaja annab perele esmast infot lapse võimaliku toevajaduse kohta.
- Lapse toevajaduse puhul teevad õpetaja ja lapsevanem koostööd ühise eesmärgi nimel, et luua lapsele turvaline, arendav ja toetav kasvukeskkond nii kodus kui lasteaias.
- Kui lapse arengutase on eakohasest olulisel määral erinev, tuleb toevajaduse täpsustamiseks ning otsustamiseks kaasata tugispetsialist(id) ja/või lasteaia tugiteenuste koordineeri.
- Lasteaia meeskond koostab individuaalse arenduskava, mida rakendatakse vanema nõusolekul.

Lapse arengu hindamisprotsessi etapid:

- Küsimustik vanemale taustainfo kogumiseks.
- Perevestlused sügisel uute vanematega.

- Päevikus üldine päeva kirjeldus ja lapsega seotud märkmed (lapse kohta tagasiside vanemale).
- Arengutabelid Eliisis: laste arengu jälgimine ja märkimine valdkonniti (kuu eesmärgist lähtuvalt).
- Arengumapp on kogutud materjal, mis annab ülevaate lapse saavutustest ja arengust pikema perioodi jooksul.
- Arenguvestlus - kokkuvõte.
- Lapse arengu kaart (kuni 6-aastased lapsed), üks kord õppeaastas. Lapse arengukaardi täitmise aluseks võivad olla intervjuu, arengumängud ja -testid, kunstitööde analüüs, vaatlused jms.
- Koolivalmiduse kaart (6-7-aastastel lastel), lapse koolivalmiduse kaart edastatakse ARNO, EHIS süsteemi.
- Vajadusel individuaalse arengu jälgimise kaart ja arenduskava (IAK).

6) Vanematega koostöö põhimõtted ja korraldus

Avatud ja usalduslik koostöösuhelapsevanemate ja õpetajate vahel on suureks toeks lapse mitmekülgse arengu tagamisel ning igapäevaelu korraldamise toetamisel.

- Lapsevanema peamine koostöö lasteaias toimub lapse rühma töötajatega. Laps tunneb end turvaliselt, kui laps tajub, et vanem ja õpetaja suhtlevad ja tegutsevad ühiselt ja sõbralikult.
- Vanem tunneb oma last kõige paremini ning saab anda õpetajale väärtuslikku teavet lapse harjumuste, iseloomu ja vajaduste kohta.
- Koostöös vanemaga on võimalik märgata lapse arengu tugevusi ja väljakutseid ning kavandada sobivaid toetusviise.
- Avatud suhtlus aitab ennetada arusaamatusi, lahendada võimalikke konflikte kiiremini ja rahumeelsemalt ning toetada lapse kohanemist/toevajadusi varakult ja süsteemselt.
- Lapse areng on parimal viisil toetatud, kui kodu ja lasteaed jagavad sarnaseid ootusi ja põhimõtteid.

Peamised koostöökohad

Lapse kohanemine – tutvumisküsimustik, tutvumisvestlused, igapäevane tagasiside ja kohanemisperioodi planeerimine.

Sobilik riietus – vanemad kannavad hoolt, et lapsel oleks ilmale vastav (kihiline) riietus ja kinnised jalanõud.

Eliis päevik, sõnumid, teated – õpetaja jagab päeva kohta infot või kogub peredelt infot, vastab lapsevanemate küsimustele.

Igapäevased kohtumised – jooksvalt tagasiside andmine ja küsimine igapäevaste lühivestluste kaudu – õpetaja jagab lapse kohta infot ning kuulab vanema vaatenurka ja küsimusi.

Rühmakoosolek. Õppe- ja kasvatustegevuse tutvustamine – lapsevanemate teavitamine päevakavast, õppe eesmärkidest, meetodikast ja teemadest.

Üritused ja tähtpäevad – lapse ja pere kaasamine lasteaiaelu. Lastevanemate omavaheliste kontaktide soodustamine.

Lasteaia kasvukeskkonna rikastamine – vanemad panustavad vastavalt oma võimalustele, osaledes õppetegevustes või ürituste korraldamisel, luues koostöös mängukeskkonda (ühiste ideede elluviimine või materjaliga toetamine jms).

Ootamatud olukorrad ja probleemid – kiire ja avatud infovahetus lapse tervise, käitumise, meeleolu vms muutustega seoses. Kodu ja lasteaia väärtuste ühtlustamine – arutelud kasvatuse, piiride ja ootuste osas.

Arenguvestlus – lapse arengu ja individuaalsete vajaduste mõtestamiseks.

Toevajadus – õpetaja poolne lapsevanema nõustamine, jagades teavet ja informatsiooni linnas pakutavate teenuste kohta. Koostöö spetsialistidega ja vanema osalemine toe planeerimisel.

Rahulolu- ja/või tagasisideküsitlused vähemalt kord kolme aasta jooksul – lasteaia tegevuse kohta hinnangute avaldamine.

Lasteaia nõukogu – ettepanekute tegemine.

7) õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Arendamine on pidev ning kõiki murekohti ei saa koheselt lahendada. Oluline on valmisolek õppida, seoseid märgata ja järk-järgult arendada. Õppekava täiendamisel arvestatakse erinevate valdkondade määratlustega ning nendevaheliste seostega. Valdkondade arendamine on protsess, mis viib õppekava uuendamiseni pedagoogide vahelises koostöös.

Ettepanekuid muudatusteks võivad teha kõik õpetajad ja lapsevanemad avaldades arvamust lasteaia nõukogu esindaja kaudu. Õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga. Lasteaia õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.

Lasteaia töötajate ja nõukogu ettepanekul, võib õppekavasse lisada täiendavaid õppe- ja kasvatustegevusega seotud sätteid.